

Preču eksports decembrī palielinājies par 7,6%

Publicēts: 31.01.2018.

Latvijas preču eksporta vērtība pērnā gada decembrī salīdzinājumā ar novembri samazinājās par 8,8%, tomēr tā bija par 7,6% lielāka nekā 2015. gada decembrī. Ja eksporta kritumu mēneša griezumā var skaidrot ar sezonālo faktoru ietekmi un iepriekšējos mēnešos sasniegto eksporta līmeni, tad samērā straujais pieaugums gada griezumā skaidrojams ar apstrādes rūpniecības apgrozījuma pieaugumu eksportā, it īpaši kokrūpniecībā, kas vienlaikus bija arī galvenais eksporta pieauguma virzītājspēks.

Lielāko devumu preču eksporta pieaugumā decembrī nodrošināja koka un koka izstrādājumu eksports, tam palielinoties par 19,3% gada laikā. Visa 2016. gada garumā fiksēti atzīstami farmācijas produktu eksporta pieauguma tempi, arī decembrī reģistrēts 37,8% liels kāpums. Tomēr jāatzīmē, ka tik straujš farmācijas produktu eksporta pieaugums daļēji ir saistīts ar reeksporta palielinājumu, uz ko norāda tikpat augstie pieaugumi importa datos. Reeksporta pieaugums izskaidro arī transportlīdzekļu eksporta kāpumu par 23,6% salīdzinājumā ar 2015. gada decembri.

Noslēdzoties decembrim, iespējams vērtēt 2016. gada ārējās tirdzniecības sniegumu kopumā. Pērnais gads Latvijas eksportētājiem bijis izaicinājumu pilns, ņemot vērā izejvielu cenu kritumu, straujo Krievijas rubļa un sterliņa mārciņas vērtības samazinājumu, kā arī atsevišķu ar reeksportu saistīto preču kategoriju eksporta kritumu. Augstākminētie faktori 2016. gadā bremsējuši Latvijas preču eksporta attīstību. Neskatoties uz to, 2016. gadā preču eksporta vērtība praktiski saglabājās 2015. gada līmenī, samazinoties vien par 0,3%.

Lielāko negatīvo ietekmi uz preču eksporta izmaiņām pagājušajā gadā atstāja eksporta samazinājums uz Lietuvu par 5,2%, galvenokārt minerālproduktu reeksporta krituma dēļ. Preču eksports uz Krieviju samazinās jau otro gadu pēc kārtas. Pērnajā gadā eksports uz Krieviju samazinājās kopumā par 5,9% praktiski visās preču kategorijās. Tādējādi Krievijas īpatsvars kopējā preču eksportā samazinājās līdz pat 7,6%. Eksports uz pārējām NVS valstīm pagājušogad samazinājās par 3,5%. Šos kritumus kompensēja pārtikas preču eksporta kāpums uz Vāciju, būvniecības materiālu, koka un koka izstrādājumu eksports uz Zviedriju, dzelzs un tērauda izstrādājumu, kā arī mēbeļu eksports uz Dāniju, transportlīdzekļu un koksnes eksports uz Igauniju. Par spīti straujajam sterliņa mārciņas vērtības kritumam pēc referendumu rezultātu publicēšanas 2016. gada jūnijā, preču eksports uz Lielbritāniju kopumā pieauga par 9,9%, straujāk palielinoties tieši 2016. gada otrajā pusē, pateicoties koka un koka izstrādājumu eksporta kāpumam.

Sagaidāms, ka ārējais pieprasījums 2017. gadā uzlabosies, uz ko norāda gan pērnā gada pēdējos mēnešos vērojamais straujais Latvijas uzņēmumu apstrādes rūpniecības apgrozījuma kāpums eksportā, gan ekonomiskās konfidences rādītāju uzlabojums ES kopumā, īpaši uzlabojoties apstrādes rūpniecības un patērētāju konfidences indikatoriem. Papildus tam, šogad izzdūdis virkne negatīvo faktoru, kuri ietekmēja eksporta attīstību pērn. Tā, piemēram, minerālproduktu eksports 2016. gadā pirmajos vienpadsmit mēnešos samazinājies vidēji par 28,4%, taču decembrī fiksēts 13,2% liels pieaugums. Tas ir straujākais pieaugums kopš 2014. gada aprīļa. Pēdējos mēnešos stabilizējoties naftas cenām pasaules tirgū, mazinās cenu krituma negatīvā ietekme uz minerālproduktu eksportu. Izzūdis negatīvā ietekme arī no elektroiekārtu un elektroierīču eksporta krituma. Elektroiekārtu eksporta kritums, kas 2016. gadā bija 13,5%, ir saistīts gan ar augsto bāzi, kad 2015. gada pirmajā pusē bija vērojams ļoti straujš kāpums, gan arī ar likumu izmaiņām, kas noteica reverso PVN maksāšanas kārtību elektrotehnikai. Tādējādi prognozējams, ka preču eksporta sniegums šogad būs būtiski labāks.

Pēdējos gados nepieaugošas Latvijas eksporta tirgus daļas pasaules importā un darba samaksas straujāks pieaugums, apsteidzot produktivitāti, liecina, ka jautājums par konkurētspēju starptautiskajā tirdzniecībā ir ļoti aktuāls. Lai būtiski palielinātu eksporta apjomu vidējā termiņā, Latvijas uzņēmumiem jāpievērš uzmanība produktivitātes celšanai, gan investējot modernākās iekārtās, gan paaugstinot darbinieku kvalifikāciju.

Preču importa vērtība faktiskajās cenās decembrī pieauga straujāk nekā eksporta vērtība - par 11,4%. Zīmīgi, ka pieaugums fiksēts visās lielākajās preču kategorijās, taču straujākie pieaugumi ir elektroiekārtām, sauszemes transporta līdzekļiem un farmācijas produktiem. 2016. gadā kopumā importa vērtība bija par 1,7% zemāka nekā iepriekšējā gadā. Ņemot vērā to, ka imports samazinājās straujāk par eksportu, tas labvēlīgi ietekmēja ārējās tirdzniecības bilanci, samazinot preču tirdzniecības deficītu par 182,1 milj. eiro, tādējādi ārējās tirdzniecības deficīts bija zemākais pēdējos sešos gados.

<https://www.fm.gov.lv/lv/precu-eksports-decembri-palieldinajies-par-76>